

У интервјуу за дневни лист “Нова”, бивши премијер Литваније и извештач Европског парламента за дијалог с Москвом, Андриус Кубилиус, рекао је да српска политичка елита мора да схвати да председник Русије, Владимир Путин, губи рат и да је време да се сврстају на праву страну. Он је додао да Србија мора да јасно дефинише своју политичку позицију, јер ће многи убудуће став о нашој земљи формирати на основу тога како се понашала у претходном периоду.

“Мислим да је боље бити на страни оних који ће победити, а не са онима који ће изгубити рат. Демократија ће на крају победити, у то немам сумњу”, рекао је Кубилиус у разговору за “Нову”, у ком се осврнуо и на аферу прислушкивања руске опозиције у Београду, деловању Европског парламента у претходном периоду, као и оценама да је свет на прагу новог “Хладног рата”.

– Пре свега, морамо да говоримо како видимо крај рата. Европска унија, представници САД, председник Бајден, господин Блинкен, као представници Велике Британије, попут премијера Џонсона, сматрају да се рат мора завршити са потпуном победом Украјине и

Запада и да руске војне снаге морају бити у потпуности поражене. То је неопходно, јер се не сме дозволити актуелном режиму из Кремља да се оправи и да за две или три године покуша да нападне неку другу земљу у својој непосредној близини. То је наш стратешки план, а ако се то догоди, ако буде поражена руска војска и њихова економија, након санкција, онда се могу очекивати велике промене – најпре у самој Русији. То ће отворити врата за могућност да Русија функционише без Путина на њеном челу и да постане другачија држава која ће, упркос свим проблемима, постати демократскија. У том случају можемо говорити о трајном постизању мира у читавој Европи. Тренутно су мир и стабилност угрожени од стране ауторитарне власти у Русији и зато Европа мора да има веома јасну стратегију; Неопходно је да постоји демократија у Русији, а да би се дошло до демократије, инвазија на Украјину мора да се заустави. Стога, верујем више у дугорочни мир и стабилност у Европи него у нови "Хладни рат". Ако говоримо о 'Хладном рату', то онда значи да руска војска није поражена и да Путин остаје на власти. У том случају, то не би ни био само 'Хладни рат', већ би се отворила могућност за стварни ратни сукоб, који би покренуо агресивни режим у Кремљу.

Како видите позицију Србије, кандидата за чланство у ЕУ? Наша држава је одбила да уведе санкције.

- Код држава, које нису чланице ЕУ, а још увек нису увеле санкције Русији, вероватно постоји страх од руске реакције, војне или економске. Не знам много о статусу кандидатуре Србије за чланство у ЕУ, али мој савет за српску политичку елиту и тамошње лидере је схвате да ће Путин изгубити овај рат и да Русија има могућност да постане другачија. Много је боље за Србију и њен народ да буде савезник са том, другачијом Русијом, а не да буде уједињена са Путином.

Колика би била штета по Србију уколико би одбила да уведе санкције Русији? Може ли наша држава да постане чланица ЕУ без тог усклађивања спољне политике?

- Понављам, мој савет политичким лидерима у Србији је да размисле озбиљно и да догађаје сагледавају дугорочије. Дефитинивно неће више бити места за Путина и његову власт у Русији. Наравно, неки људи унутар Европске уније ће своју представу и став о Србији формирати на основу тога како се она понашала у овом стратешки кључном периоду. Мислим да је боље бити на страни оних који ће победити, а не са онима који ће изгубити рат.

Међу главним аргументима због чега наша држава одбија да уведе санкције су историјске везе Србије с Русијом. Као неко ко долази из Литваније, да ли вам је прихватљив тај аргумент?

- Због свега што смо трпели у прошлости од стране различитих представника руских власти, неки ће рећи да смо ми Литванци русофоби, а ја одувек тврдим да је то потпуно погрешно схватање; ми живимо у непосредној близини Русије и желимо добре односе са том државом. Могућност да имамо добре односе зависи од шанси да се у Русији буде демократска, а наша идеја је да јој да се трансформише у том правцу. То би требало да буде циљ и Србије, јер пријатељство са Путином није пријатељство са руским народом.

Ипак, постоји бојазан да ћемо изгубити Путинову подршку око Косова. Верујете ли да он заиста искрено брани позиције Србије у том случају?

- Нисам велики експерт за Косово, али знам да је уобичајено за Путина да настоји да прави проблеме у различитим регионима. Надам се да ће случај Србије и Косова бити решен на адекватан начин и да ће две стране показати узајамно разумевање. Људи са Западном Балкану морају да имају у виду историјске околности и не би требало да дозволе Русији да игра своју игру, која је суштински не доноси ништа људима који живе у Србији и на Косову.

Ви сте један од представника Европске народне партије у Европском парламенту, чији је члан и највећа странка у Србији - СНС. Јесте ли разговарали са вашим колегама о ставу о Русији и планирате ли да предузмете одређене мере?

- Ми свакако разговарамо о политици према Русији. У нашој породици имамо посебне радне групе које припремају различите документе о којима разговарамо са свим чланицама ЕПП, укључујући и оне који долазе из Србије. Искрено, није ми познато да смо разговарали конкретно о позицији Србије, али понављам да овај рат доноси нове изазове за све европске земље и захтева се од различитих држава, укључујући и Србију, да имају јасан став и позицију. За Србију је важно да јасно дефинише своју позицију и да стане уз државе ЕУ.

За нас је важно да помогне државама Западног Балкана да постану део наше заједнице,

а кандидати за чланство морају да схвате да је овај моменат веома важан, како за њихову европску перспективу, тако и за убрзање њихове интеграције. Како би се убрзао процес, није довољно да само ЕУ да донесе одређене одлуке, већ је важно да државе попут Србије подигну своју демократски страндард и унапреде своју спољну политику. То ће донети користи свима, а најпре грађанима Србије.

Санкције су веома важне кад је реч о перцепцији одређене земље, али не постоји правна обавеза земље кандидата. Саветовао бих људима из те странке да увиде да Путин губи и да савезништво са њим није веома паметно. Много је важније бити уз руски народ и помоћи му да се избори за демократију.

У нашем претходном интервјуу, пре него што је Русија напала Украјину, рекли сте да очекујете да Запад предузме конкретније мере против Русије, јер ће Путин предузети одређене кораке уколико открије да је Запад слаб. Ко се на крају показао слабим и да ли се могао избећи рат?

Одговорност због избијања рата, на одређени начин, пада и на рамана Европске уније, зато што ЕУ направила одређене геополитичке грешке након догађаја на Мајдану. ЕУ није имала јасну агенду европских интеграција Украјине и то је створило утисак у Кремљу да је Запад слаб, да није у стању да преузме одговорност за будућност Украјине и да неће бранити ту државу. То је свакако утицало на амбиције Москве да покрене агресију на Украјину. Сада Запад напредује, постаје снажнији, неке ствари делују далеко озбиљније. Сједињене Америчке Државе и Велика Британија показале веома озбиљан степен лидерства и Европска унија то прати.

Да ли вас је изненадила та уједињеност. Јесте могли да поверујете да ће се то догодити?

Нисам могао да замислим ни да ће рат започети. Зато сам прилично и критичан према сопственој способности да предвидим неке догађаје. Постојао страх да ће Запад и Европска унија деловати неорганизовано, а сада видимо да је ЕУ снажнија. Ми се суочавамо са веома озбиљном геополитичком кризом, а ЕУ је из сваке кризе изашла снажнија. Тако је било 2008. и 2020. године, након светске економске кризе и кризе са избијањем пандемије коронавируса. Након ове кризе, очекујем да ће се исто догодити и да ће наша заједница изаћи много спремнија да преузме водећу улогу у геополитичким односима. То ће свакако захтевати одређене промене унутар саме ЕУ, пре свега у оном

делу који се тиче доношења одлука.

Европска унија и САД увеле су строге санкције Русији, међутим делује да не постоји слагање око ембарга за нафту. Може ли Европа да живи без руског гаса и нафте?

Верујем да ће ових дана бити постигнут споразум око ембарга за нафту. Као што видимо, Мађарска прихвата. Мађарска и друге земље које зависе од нафте, која им се доставља путем цевовода, су сагласне са ембаргом за нафту, зато што је постало јасно да је могуће заменити руску нафту са нафтом из других држава. Надам се да ће се склопити адекватан договор са Мађарском и осталим земљама. У одређеним ситуацијама, вероватно ће бити неопходно да се набавља руска нафта, али то ће бити веома мала количина која ће стизати у ЕУ. Највећи део набавке нафте, који Европа купује од Русије, биће заустављен. У питању је велика количина новца који се и даље издваја за нафту, а који завршава у Путиновим џеповима.

Након тога следи договор око гаса. Заустављање набавке гаса није лако спровести за многе државе, али Европа се креће у добром правцу. Из ове кризе морамо да изађемо са много већим разумевањем колико је важно да државе чланице ЕУ воде рачуна о својој енергетској стабилности. Постоје земље које су се показале да могу да воде рачуна, на пример моја држава – Литванија. Ми смо много урадили на том пољу. Кад сам био премијер донели смо одлуку да морамо да прекинемо са нашом потпуном зависношћу од руског гаса и нафте и зато смо у овој ситуацији много сигурнији. То је лекција која морају да схвате и друге земље. Дефинитивно можете живети без руског гаса и нафте, а верујем да Европа може да живи и без нафте и гаса. О томе се ради кад говоримо о „Зеленом договору“ и ми морамо да убрзамо његову имплементацију, како би се ослободили зависности од нафте и гаса. Кад се ослободимо зависности од Русије, то ће утицати на значајне промене и у тој земљи која у доброј мери зависи од испоруке.

Главна тема нашег претходног разговора било је прислушкивање руске опозиције у Београду, ви сте рекли том приликом да сте уверени ће се тај случај наћи у Резолуцији ЕП о Србији. Тренутно се предлажу амандмани на нацрт Резолуције Владимира Билчика. Да ли бисте подржали тај амандман?

Ако се појави такав амандман, дефинитивно ћу га подржати. Владимир Билчик је мој драги колега и питаћу га за то. У Европском парламенту ми имамо веома јасна задужена

за одређене области и понекад не знамо тачно шта се догађа у области за коју нисмо задужени. Ја сам задужен за сарадњу са источним земљама и Русију, па сам тако упознат са том облашћу. Западним Балканом се бави Владимир Билчик и он много боље од мене зна детаље тог извештаја. Дефинитивно, питаћу га да ли ће бити такав амандман. Ако постоји потреба за тим амандманом, ми ћемо га произвести и подржати.

(Нова.рс)